

Strategian 2024–2028 taustapaperi

Johdanto

Tämä asiakirja taustoittaa Opiskelijoiden Liikuntaliiton (OLL) strategiaan 2024–2028 tehtyjä valintoja. Strategian ydinsisältö on sen otsikossa “Yhdessä kohti liikkuvaa korkeakoulua”. Strategiakaudella keskitymme kokoamaan korkeakoulu yhteisöt työskentelemään yhdessä korkeakoululiikunnan suositusten ja liikkuvamman korkeakoulun toteutumiseksi.

Strategiatyön ja jäsenmallin uudistamisen tausta on edellisen strategian (2021–2023) kirjauksessa “löydämme jäsenmalliin kestävä ratkaisun, joka kattaa mahdollisimman suuren osuuden korkeakouluopiskelijoista”. Vuosina 2021–2022 liiton toimisto ja tehtävään valittu jäsenyystyöryhmä laativatkin selonteon eri jäsenmalleista. Selonteko esiteltiin liittokokouksessa 2022, jossa kirjattiin yksimielisesti seuraavat ohjaavat periaatteet uuden strategian ja siihen sisältyvän jäsenmallin laatimiseen: *liiton perustehtävän kirkastaminen, opiskelijajohtoisuuden säilyttäminen, yhteyden vahvistaminen korkeakouluihin ja niiden liikuntatoimiin sekä palvelujen määrittäminen ja niiden kohdistaminen ensisijaisesti jäsenille.*

Strategiatyöhön valittiin keväällä 2023 työryhmä, johon kuului niin jäsenyhteisöjen kuin sidosryhmien edustajia. Työryhmä kokousti neljä kertaa yhdessä liiton toimiston kanssa, ja sitä koordinoi ostopalveluna hankittu fasilitaattori. Jäsenyhteisöille järjestettiin strategiakysely huhti-toukokuussa, ja toukokuun Liikkuva korkeakoulu -päivillä pidettiin strategiaseminaari. Korkeakoulujen liikuntatoimien ajatuksia kerättiin verkostotapaamisessa toukokuussa.

Strategiaa uudistetaan tilanteessa, jossa liiton toimintaan vaikuttavat voimakkaat yhteiskunnalliset ja järjestölliset paineet. Osa näistä tekijöistä työntää liittoa kohti muutosta, osa pitää painolastina paikallaan ja osa vetää puoleensa tulevaisuudessa. Tässä johdannossa kuvataan näitä tekijöitä.

Työntävä voima tulee liikkumisen edistämisen *momentumista*, joka Suomessa juuri nyt vallitsee. Maassa on viime vuosina herätty liikkumattomuuden kansanterveydelliseen ja -taloudelliseen ongelmaan ja liikkumisen edistämällä on vahva yhteiskunnallinen tuki. Yksilön kannustamisen lisäksi on lähdetty etsimään rakenteita, joiden kautta lisätään eri väestöryhmien liikkumista.

Järjestöllinen työntävä voima on liiton laskeva jäsenmäärä. Opiskelijat liittyvät järjestöihin eri syistä kuin aiemmin ja odottavat niiltä konkreettisempia palveluja pelkän abstraktin joukkovoiman sijaan. Valtakunnalliset järjestöt joutuvat perustelemaan olemassaolonsa ja jäsenyytensä merkityksen yhteiskunnassa, jossa yhteisiin asioihin vaikuttaminen on muuttunut yksilökeskeisemmäksi. Tästä esimerkkinä on myös valtiovallan tuleva selvitys ylioppilaskuntien automaatiojäsenyyden poistamisesta, mikä toteutuessaan aiheuttaisi riskejä myös OLL:n toiminnalle. Aiemmin selvitettiin myös opiskelijakuntien asemaa ja rahoitusta, mutta se ei ole johtanut niiden resurssien vahvistamiseen.

Satavuotiaalla liitolla on myös historian painolastia, joka tulee huomioida luoviessamme kohti muutosta. Muutos ylipäänsä on ennakoimattomuudessaan pelottavaa. Ne, joille nykyinen OLL on järjestökentän jalokivi, eivät halua riskeerata sen loistoa. Nekin, jotka näkevät muutokselle tarvetta, voivat olla epävarmoja muutoksen suunnasta ja siksi epäröidä uudistuksia. Liitolla on joka tapauksessa kokemusta muutokseen sopeutumisesta. Vuonna 1924 perustettu Suomen Akateeminen Urheiluliitto (SAUL) esimerkiksi vaihtoi nimensä Opiskelijoiden Liikuntaliitoksi (OLL) vuonna 1973 kuvaamaan paremmin liiton toimintaa ja toimintaympäristöä.

Opiskelijajärjestönä arvostamme järjestöperinteitä ja suojelemme opiskelijoiden asemaa yhteisöjemme päätöksenteossa. Samalla toimijapolvien nopea vaihtuminen voi tuottaa historiattomuutta ja tehdä päätöksenteosta poukkoilevaa. Muutoksia voi jarruttaa myös liiallinen vertailu muihin valtakunnallisiin opiskelijajärjestöihin, joiden rinnalla opiskelija- ja liikuntajärjestökentän rajamailla toimiva, kapeampaan asiantuntemusalaan keskittyvä järjestö voi näyttää vähemmän opiskelijälähtöiseltä. Lisäksi teemme tottuneesti tiivistä yhteistyötä korkeakoulujen liikuntatoimien kanssa, mutta vakiintunut työnjako korkeakoulu- ja opiskelijatoimijoiden kesken voi olla vaikea yhdistää tasaveroisemmaksi suhteeksi. Painolastia tuottaa sekin, että jäsenyhteisömme ovat lainsäädännöllisistä syistä eri asemassa liiton päätöksenteossa. Ylioppilaskuntien automaatiojäsenyys tuottaa niille liitossa enemmän päätösvaltaa kuin vapaaehtoisuuteen perustuville opiskelijakunnille.

Muutokselle on myös imua. Meillä on liittona erinomaiset valmiudet ja asiantuntemus tarttua liikkumisen edistämisen yhteiskunnalliseen *momentumiin* korkeakouluopiskelijoiden näkökulmasta. Jo aiemmin olemme lobanneet korkeakoululiikunnalle lainsäädännöllisen perusteen (Yliopistolaki 2009, Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 2014). Olemme luoneet ja vahvistaneet liikkuva korkeakoulu -toimintaa ja kehittäneet sen avulla korkeakoululiikuntaa valtakunnallisten suositusten (2011 & 2018) viitoittamalla tiellä. Olemme vaikuttaneet liikuntapalveluiden syntyyn ja kehittämiseen useissa korkeakouluissa ja

laajentaneet liikkumisen lisäämisen koko korkeakoulu yhteisön asiaksi vieden sen jumppasaleilta luentosaleihin. Nämä onnistumisen kokemukset synnyttävät luottamusta kehittämis- ja uudistumiskykyymme ja vetävät liittoa luottavaisena kohti muutosta.

Imuvoimaa on myös jäsenistön ja liiton toimiston yhteisessä muutoshalussa. Kuluneella strategiakaudella olemme yhdessä hahmotelleet jäsenyyden merkitystä ja kirkastaneet sen nyt uuteen strategiaan. Samalla on pohdittu liiton olemassaolon perusteita perustehtävästä lähtien.

Tämä strategiakausi yltyy vuoteen 2028 seuraavien eduskuntavaalien yli. Tulevien vuosien toimijat voivat päivittää strategiaa heti, kun sille on tarvetta, mutta tällä aikajänteellä uutta strategiaa ei ole välttämätöntä tehdä vielä vaalivuonna. Lisäksi edellinen kolmevuotinen strategiakausi oli poikkeuksellisen lyhyt suunnitteilla olleen jäsenmalliprojektin vuoksi.

Strategian perusta

Perustehtävä

Liittokokouspäätöksen mukaan liiton perustehtävää on kirkastettava. Strategiakyselyn perusteella nykyiseen kirjaukseen ollaan kuitenkin tyytyväisiä. Uuden muotoilun taustalla on ajatus, että liikuntakulttuurin edistämällä (nykyinen perustehtävä) tavoitellaan jotain – ja tässä se nimetään opiskelukyvyksi (vrt. työkyky) ja hyvinvoinniksi. Liikuntalähtöisyys tarkoittaa tehtävän toteuttamista liikunnan keinoin ja näkökulmasta.

Opiskelukyky on opiskelijan työkykyä. Opiskelukyky on kokonaisuus, jossa monet eri osatekijät vaikuttavat toisiinsa. Omat voimavarat, opiskelutaidot, opetus ja ohjaus ja opiskelu ympäristöstä saatu tuki vaikuttavat merkittävästi siihen, kuinka opiskelija pystyy suoriutumaan opinnoista. Vahvuudet yhdellä tai useammalla osa-alueella voivat auttaa ylläpitämään opiskelukykyä silloinkin, kun jollain toisella alueella on ongelmia. yths.fi

Visio

Visioon on haluttu tuoda liikkuva korkeakoulu, josta on tullut liiton viestinnällinen ja toiminnallinen ydin. Samalla visiosta on haluttu sellainen, jonka saavuttamista voi mielekkäästi arvioida strategiakauden päättyessä. Strategian ytimessä on myös liiton järjestöllinen kehittäminen, ja se on haluttu myös huomioida visiossa.

Arvot

Arvot ovat toimintaa läpileikkaavia toimintatapoja, jotka sekä luovat liiton identiteettiä (keitä olemme) että edistävät strategisten valintojen toteuttamista (miten toimimme).

Yhdessä tekeminen korostuu erityisesti uuden jäsenmallin toteuttamisessa sekä strategisten kumppanuuksien luomisessa. Toteutamme perustehtävää ja visiota strategiakaudella ennen kaikkea kokoamalla korkeakoulu yhteisöjä yhteiseen toimintaan.

Vastuullisuus perustuu muun muassa liiton ympäristövastuu- ja yhdenvertaisuusohjelmiin sekä taloudenhoitoa ja hallintoa koskeviin ohjesääntöihin. Vastuullisuus korostuu myös yhteistyössä kumppaneidemme kanssa sekä vaikuttamistyössä kattojärjestöissämme.

Strategiset valintamme

Strategiset valinnat ovat painopisteitä, joihin liiton toiminnassa strategiakaudella keskitytään. Ne ohjaavat toiminnan priorisointia ja resurssien suuntaamista ja kirkastavat osaltaan liiton perustehtävää. Valintoja on tehty kaksi: toinen liittyy liiton järjestölliseen kehittämiseen ja toinen tekemäämme vaikuttamistyöhön.

1. Kokoamme korkeakoulukentän voimat liikkuvan korkeakoulun vahvistamiseksi uuden jäsenmallin avulla

Strateginen valinta keskittyy liiton järjestölliseen kehittämiseen, korkeakoulujen uudenlaiseen jäsenyyteen, jäsenpalveluihin, kumppanuuksiin ja kisatoimintaan. Talouden osalta strategiaa täydentää keskipitkän aikavälin taloussuunnitelma.

Tämän valinnan onnistumista mitataan liiton omilla tilastoilla ja arviointijärjestelmällä, joka koostuu tällä hetkellä toimiston sisäisestä puolivuositaisesta arvioinnista sekä tapahtumien ja koko toiminnan palautekyselyistä. Seuraamme ainakin jäsenmäärää, jäsenyytyväisyyttä ja toiminnan osa-alueiden osallistumisastetta.

Alle on avattu tarkemmin uutta jäsenmallia ja sen edellyttämiä sääntömuutoksia. Liiton toimisto on konsultoinut sääntömuutoksista Olympiakomitean asiantuntijaa Petri Heikkistä ennen sääntöluonnoksen laatimista ja OLL-alumni, OTL Juha Viertolaa luonnoksen laatimisen

jälkeen. Lisäksi toimisto on tavannut asian tiimoilta opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntayksikön ja yliopistojen rehtorineuvoston edustajia. Tapaamisista on saatu kannustusta viedä uudistusta eteenpäin.

Korkeakoulujen halukkuutta liittyä varsinaisiksi jäseniksi ei ole selvitetty laajasti ennen kuin jäsenyyden malli on muodostettu, mutta kiinnostuksesta liittoa ja liikunnan ja opiskelukyvyyn edistämistä kohtaan on selviä merkkejä. Liiton yhteistoimintajäsenenä on kuusi liikuntapalvelua, jotka tuottavat palveluja jopa 16 korkeakoulun opiskelijoille. Yhteistoimintajäsenet toimivat aktiivisesti liiton koordinoimassa liikuntatoimien verkostossa, vaikka osallistuvatkin esimerkiksi liittokokouksiin vain vähän, jos lainkaan. Vuonna 2021 perustetun Liikkuva korkeakoulu -verkoston tapaamisiin on puolestaan osallistunut liikunta-, opetus- ja kehittämishenkilökuntaa ainakin 22 korkeakoulusta. Käymiemme keskustelujen perusteella on selvää, että korkeakoulujohto ja -henkilöstö ovat huolissaan liikkumattomuuden vaikutuksesta opiskelukykyyn sekä opiskelukyvyyn vaikutuksesta opinnoissa etenemiseen ja valmistumiseen. Strategiakauden haasteena onkin kirkastaa liiton profilia ainoana valtakunnallisena toimijana, jolta saa asiantuntevaa tukea liikunnallisemman kulttuurin ja toimintaympäristön luomiseen nimenomaan korkeakoulukontekstissa.

Jäsenmalli ja sääntömuutokset

Jäsenyyksien sisältöä on hahmoteltu pohtimalla, miten eri jäsenryhmät hyötyvät liiton toiminnasta ja millainen rooli heillä siinä on. Opiskelija- ja ylioppilaskuntien rooli liiton johdossa ja vaikuttamistyön ytimessä säilyy pitkälti nykyisellään. Uudistus tuottaa kuitenkin synergiaetuja jäsenpalveluihin ja vaikuttamistyöhön ja ennen kaikkea vahvistaa valtakunnallista ja paikallista yhteistyötä opiskelijoiden, korkeakoulujen ja niiden liikuntapalvelujen välillä. (Tässä asiakirjassa opiskelija- ja ylioppilaskunnilla tarkoitetaan kaikkia jäsenenä olevia opiskelijajärjestöjä, joista kaksi on rekisteröityjä opiskelijayhdistyksiä.)

Liiton toiminta jäsenenä olevien korkeakoulujen hyväksi perustuu jatkossakin nykyisen kaltaiseen verkostotoimintaan, mutta sen puitteissa tehtävä kehittämistyö vakiintuu ja korkeakoulujen rooli kilpailutoiminnassa vahvistuu. Korkeakoulujen mukaantulo edistää tavoitettamme siitä, että koko korkeakoulu yhteisö kantaa vastuuta opiskelijoiden liikkumisedellytysten luomisesta. Valmistelun taustaoletuksena on, että korkeakoulujen jäsenpalveluntarve ja yksinomaan heille suunnatun toiminnan vaatima resurssi on pienempi kuin opiskelija- ja ylioppilaskunnilla. Tästä syystä – ja koska liiton johtaminen on pääasiassa opiskelijajärjestöjen vastuulla – korkeakoulujen jäsenmaksu olisi lähtökohtaisesti pienempi

kuin opiskelija- ja ylioppilaskunnilla vaikkakin suurempi kuin nykyinen yhteistoimintajäsenen maksu.

Vaikuttamistyön kannalta korkeakoulujen jäsenyys tarkoittaa sitä, että korkeakoulut ovat sekä vaikuttamistyömme kohteita että mukana siihen liittyvässä päätöksenteossa. Tilanne ei ole täysin uusi, sillä yhteistoimintajäseninä olevilla liikuntapalveluilla on jo äänioikeus liittokokouksessa ja perinteisesti edustajansa myös hallituksessa. Jäsenmalliuudistuksen yhteydessä vahvistetaan kuitenkin liiton opiskelijajohtoisuutta lisäämällä sääntöihin, että liiton puheenjohtajisto muodostuu opiskelijoista. Myös opiskelija- ylioppilaskuntien yhteenlaskettuja äänimääriä esitetään korotettavaksi. Konflikteja vaikuttamistyössä voi syntyä ja liiton yhteinen toimintaympäristö tarjoaa niiden ratkaisemiseen hyvän alustan. On myös todennäköisempää, että samaan tehtävään (opiskelukyvyn ja hyvinvoinnin edistäminen liikuntalähtöisesti) sitoutuneet opiskelijajärjestöt ja korkeakoulut saavat yhteistyöllä hyviä tuloksia, kuin että tehtävän toteuttaminen vaikeutuu liian läheisen yhteistyön vuoksi.

Muutokset sääntöihin ja toimintatapoihin on järkevää toteuttaa vaiheittain, sillä toiminta muuttuu vasta uusien jäsenten liittyessä liittoon. Ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan jäsenyyden mahdollistavat ja opiskelijajohtoisuutta vahvistavat muutokset liittokokouksessa 2023. Jäsenmallista johtuvia muutoksia tehdään sääntöjen kohtiin, joissa määritellään jäsenet, toimielimet, liittokokouksen äänimäärät, jäsenmaksujen määräytyminen ja toiminta liiton purkautuessa. Sääntömuutosesitys on annettu liittokokoukselle erikseen.

Seuraavassa vaiheessa eli ylimääräisessä tai varsinaisessa liittokokouksessa 2024 päätetään jäsenmaksujen määrät ja tehdään muita tarvittavia päätöksiä ja mahdollisia sääntömuutoksia. Sääntöprosessin asiantuntijakonsultoinnissa on tullut esiin muihin kuin jäsenmalliin liittyviä ehdotuksia sääntöjen nykyaikaistamiseksi ja tarkentamiseksi, ja näihin on syytä palata myöhemmässä vaiheessa.

Taulukoihin 1 ja 2 on koostettu esimerkit jäsenryhmien erilaisista ja toisiaan täydentävistä rooleista ja toiminnasta saatavista hyödyistä.

Opiskelija- tai ylioppilaskunta liiton jäsenenä	
Osallistuu liiton johtamiseen	Asettaa oman ehdokkaan liiton puheenjohtajistoon, jossa opiskelijat johtavat opiskelijoiden liikkumisolosuhteiden parantamiseksi tehtävää työtä, osallistuu hallituksen valintaan
Osallistuu liiton valtakunnalliseen vaikuttamistyöhön ja hyötyy sen tuloksista	<p>Osallistuu yhteiseen kampanjointiin vaaleissa ja niiden välillä korkeakoululiikunnan lainsäädäntöperustan ja rahoituksen parantamiseksi</p> <p>Kouluttautuu ja verkostoituu liiton koulutuksissa ja tapaamisissa muiden opiskelija- ja ylioppilaskuntien sekä korkeakoulujen liikuntatoimien kanssa, saa ja jakaa tietoa korkeakoululiikunnan kehittämisestä</p> <p>Seuraa liikkumisolosuhteiden kehittymistä liikkuva korkeakoulu -tulokortin avulla sekä muun tutkimustiedon kautta, jota liitto on tuottamassa</p> <p>Vie liiton kautta tietoa opiskelijoiden tarpeista ja tilanteesta päättäjille, ministeriöille, opiskelijaterveydenhuoltoon ja liiton kotimaisiin ja kansainvälisiin kattojärjestöihin</p>
Vaikuttaa paikallisesti opiskelijoiden liikkumisolosuhteisiin korkeakoulussa, kunnassa ja alueella ja saa siihen liiton tuen	<p>Pitää yhteyttä liiton toimistolle hallituskummin kautta</p> <p>Konsultoi liiton asiantuntijoita, jotka osallistuvat myös esimerkiksi paikallisten hankkeiden ohjausryhmiin</p> <p>Saa käyttöönsä liiton tuottamaa viestintä- ja asiantuntijamateriaalia niin vaikuttamistyöhön kuin opiskelijaviestintään</p> <p>Tilaa liiton koulutuksia omille toimijoilleen ja käyttää toiminnassaan liiton tuottamia webinaareja</p> <p>Käyttää tapahtumissaan liiton tapaturmavakuutusta ja musiikintoistosopimusta, joita välittää myös piirissään toimiville opiskelijayhdistyksille</p> <p>Käyttää ja välittää jäsenilleen liiton neuvottelemia valtakunnallisia jäsenetuja</p>
Tarjoaa jäsenilleen opiskelijaliikuntatapahtumia	<p>Järjestää opiskelijoiden SM-kisat liiton kouluttamana ja tuella</p> <p>Lähetää opiskelijoita liiton joukkueeseen SELL-kisoihin</p>

Taulukko 1. Opiskelija- ja ylioppilaskuntien rooli ja hyödyt liiton toiminnassa.

Korkeakoulu liiton jäsenenä	
Osallistuu liiton hallitusvalintaan	Asettaa oman ehdokkaan jäseneksi liiton hallitukseen ja osallistuu hallituksen valintaan
Osallistuu korkeakoululiikunnan valtakunnalliseen kehittämistyöhön	<p>Osallistuu yhteiseen kehittämistyöhön liikuntatoimien verkostossa</p> <p>Koulutautuu ja verkostoituu liiton koulutuksissa ja tapaamisissa muiden korkeakoulujen liikuntatoimien sekä opiskelija- ja ylioppilaskuntien kanssa, saa ja jakaa tietoa korkeakoululiikunnan kehittämisestä</p> <p>Seuraa liikkumisolosuhteiden kehittymistä liikkuva korkeakoulu -tulokortin avulla sekä muun tutkimustiedon kautta, jota liitto on tuottamassa</p> <p>Vie liiton kautta tietoa korkeakoululiikunnan tilanteesta päättäjille, ministeriöille, opiskelijaterveydenhuoltoon ja liiton kotimaisiin ja kansainvälisiin kattojärjestöihin</p>
Kehittää paikallisesti toimintaansa liiton tuella	<p>Saa liiton tuen paikalliseen kehittämistyöhön konsultoimalla liiton asiantuntijoita, kutsumalla heitä hankkeiden ohjausryhmiin ja käyttämällä liiton tuottamaa viestintä- ja asiantuntijamateriaalia</p> <p>Tilaa liiton koulutuksia korkeakoulun henkilökunnalle ja käyttää toiminnassaan liiton tuottamia webinaareja</p> <p>Käyttää tapahtumissaan liiton tapaturmavakuutusta ja musiikintoistosopimusta, joita välittää myös piirissään toimiville opiskelijajyhdistyksille</p> <p>Käyttää ja välittää jäsenilleen liiton neuvottelemia valtakunnallisia jäsenetuja</p>
Tarjoaa opiskelijoille opiskelijaliikuntatapahtumia	<p>Järjestää opiskelijoiden SM-kisat liiton kouluttamana ja tuella</p> <p>Lähetää opiskelijoita liiton joukkueeseen opiskelijoiden EM- ja MM-kisoihin</p>

Taulukko 2. Korkeakoulun rooli ja hyödyt liiton toiminnassa.

2. Vaikutamme korkeakoululiikunnan suositusten toteutumiseksi

Strateginen valinta fokusoi vaikuttamistyömme korkeakoululiikunnan suosituksiin, jotka ovat olleet vaikuttamisen perustana jo yli vuosikymmenen. Valinnassa korostuvat myös kumppanuudet, joita haluamme luoda fyysistä hyvinvointia edistävien toimijoiden lisäksi mielenterveystoimijoiden kanssa. Lisäksi linjataan roolistamme huippu-urheilumyönteisen korkeakoulujärjestelmän kehittämisessä ja kansainvälisessä opiskelijaliikuntapolitiikassa.

Tämän valinnan onnistumista mitataan sekä ulkoisille että sisäisillä mittareilla. Omien arviointi- ja mittaustyökalujen lisäksi mittareita tarjoavat korkeakouluopiskelijoiden terveys- ja hyvinvointitutkimus ja Opiskelijabarometri.